DÖDENS ENGEL

AF

JOHAN OLOF WALLIN

ILLUSTRERAD AF CARL LARSSON.

STOCKHOLM. C.E.FRITZE'S K.HOFBOKHANDEL.

DÖDENS ENGEL
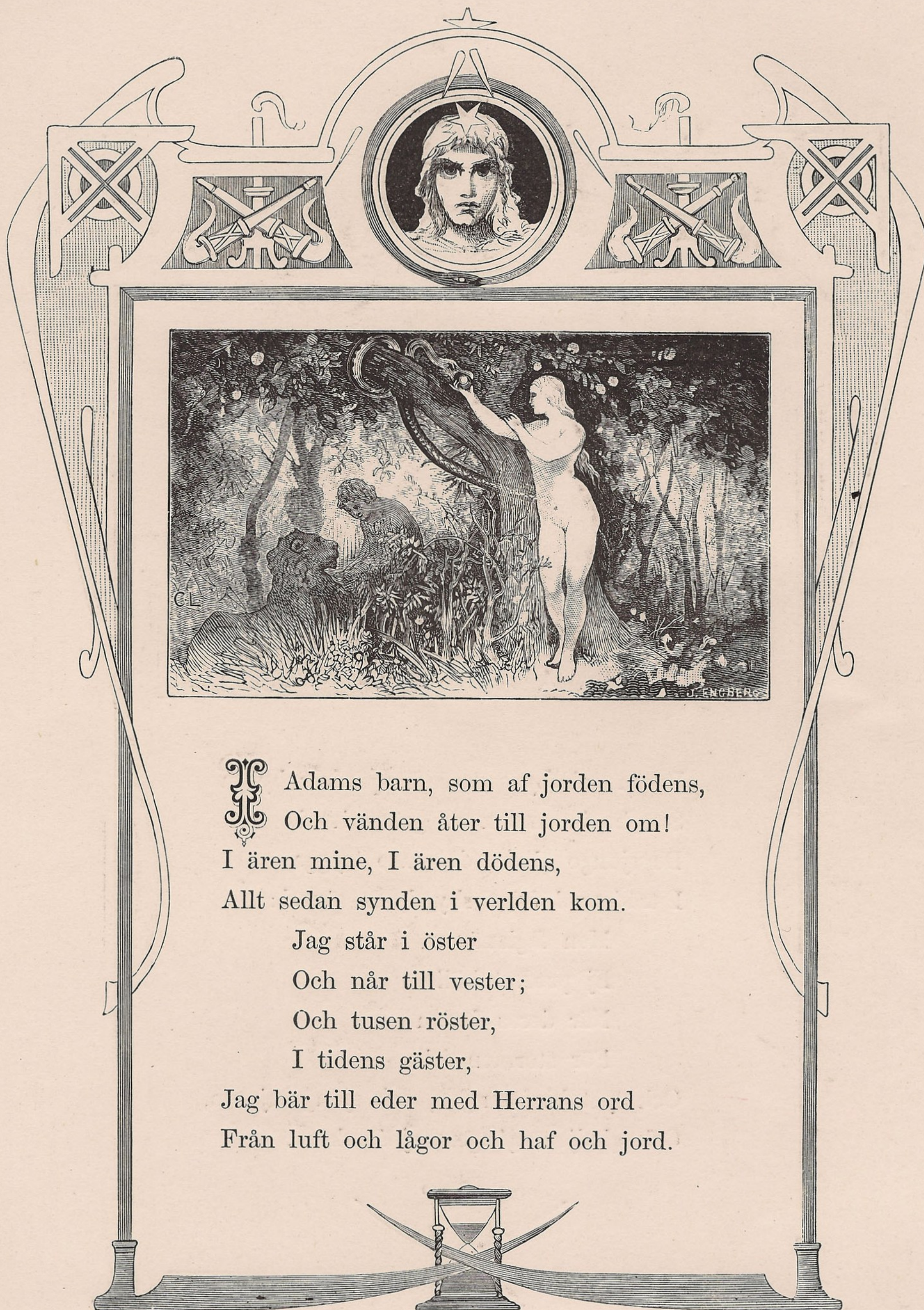
J. O. WALLIN.

JLLUSTRERAD AF C. LARSSON

STOCKHOLM, C. E. FRITZE'S K. HOFBOKHANDEL

»En gång dö, och sedan domen».

PAULUS.

I Adams barn, som af jorden födens,
Och vänden åter till jorden om!
I ären mine, I ären dödens,
Allt sedan synden i verlden kom.
Jag står i öster
Och når till vester;
Och tusen röster,
I tidens gäster,
Jag bär till eder med Herrans ord
Från luft och lågor och haf och jord.
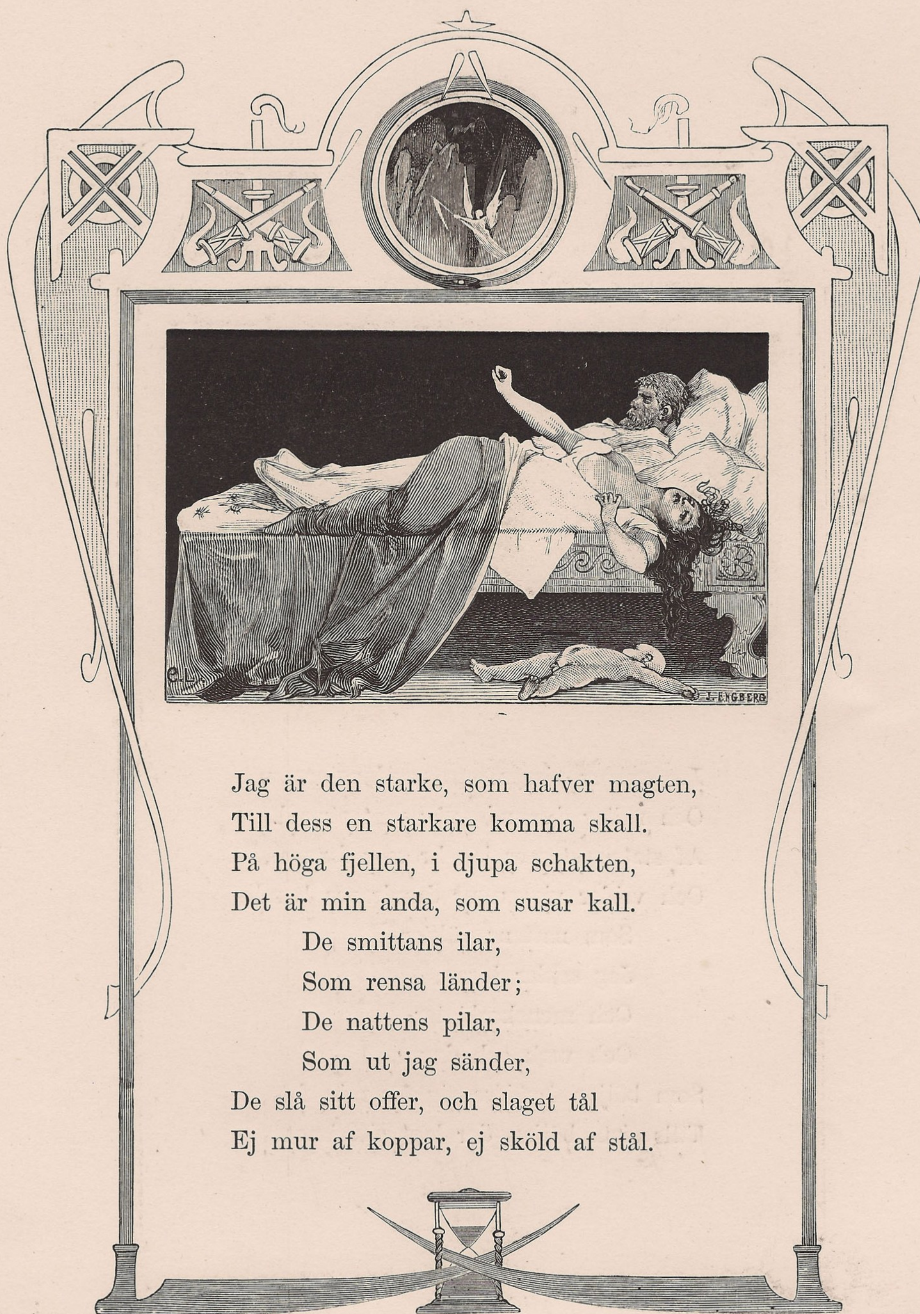

I bon och byggen, som sparfvar bygga
Sitt bo i sommarens gröna lund.
De sjöngo glada, de sutto trygga
I trädens löfviga skygd, en stund:
Men fåglanästen
Ej profvet höllo,
När deras fästen
För stormen föllo —
Och tyst blef sången, och sjöngs ej om,
Och glädjen, gången, ej återkom.

I gån och sucken, som dufvor sucka,
För morgondagen, som I ej sett;
Då oförtänkt, som en fallets lucka,
Sig jorden öppnar för er med ett —
        Och I försvinnen
        I plötsligt nedan —
        Och edra minnen
        Försvinna sedan —
Och nytänd måne ur silfversky
Ser andra komma — och andra fly.

I sväfven lätta i dansens ringar,
I stojen yra i nöjets lag,
Och myrten blommar, och lyran klingar...
Men öfver tröskelen stiger jag:
Då stannar dansen,
Då sänkas ljuden,
Då vissnar kransen,
Då bleknar bruden,
Och *sorg är änden,* som skriften sagt,
Uppå all glädje och glans och magt.

Jag är den starke, som hafver magten,
Till dess en starkare komma skall.
På höga fjellen, i djupa schakten,
Det är min anda, som susar kall.
De smittans ilar,
Som rensa länder;
De nattens pilar,
Som ut jag sänder,
De slå sitt offer, och slaget tål
Ej mur af koppar, ej sköld af stål.

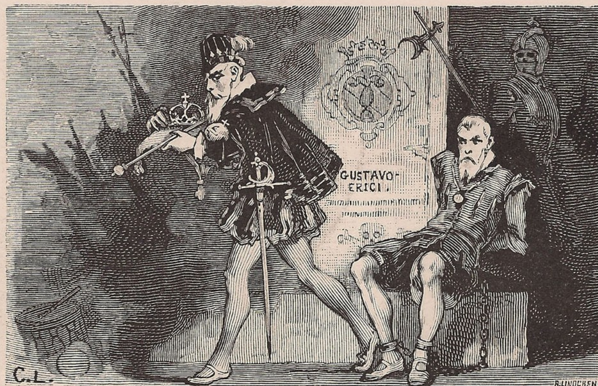
Jag sveper vingen om nordanstormen,
Och rullar dynande våg mot strand.
Af stats-systemer jag krossar formen,
Och vrider viggen ur dundrarns hand.
　　Som nattens väkter,
　　Jag sekler jagar;
　　Och menskoslägter
　　Och verk och dagar,
Som böljor, hvälfva sig för min fot,
Tills sista böljan der lagt sitt knot.

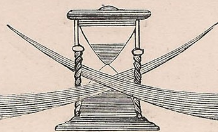
Mot mig förlora sig vett och vapen,
Mot mig ej lärdom och konst består.
Jag frihet ger åt lifegenskapen,
Och herskarviljan i jern jag slår.
Jag striden leder —
Och härar falla;
De ligga neder,
De ligga alla,
Och vakna ej vid larmtrummans bud,
Men först vid domens basunaljud.

Min hand blott vinkar — och jorden sopas:
Allt lefvande till det rummet far,
Der intet öra hör namnet ropas,
Och ingen tunga sig rör till svar.
Min fot lustvandrar —
Och stjelper troner;
Och Alexandrar,
Napoleoner,
De herrar fordne i höga loft,
De äro vordne en handfull stoft.
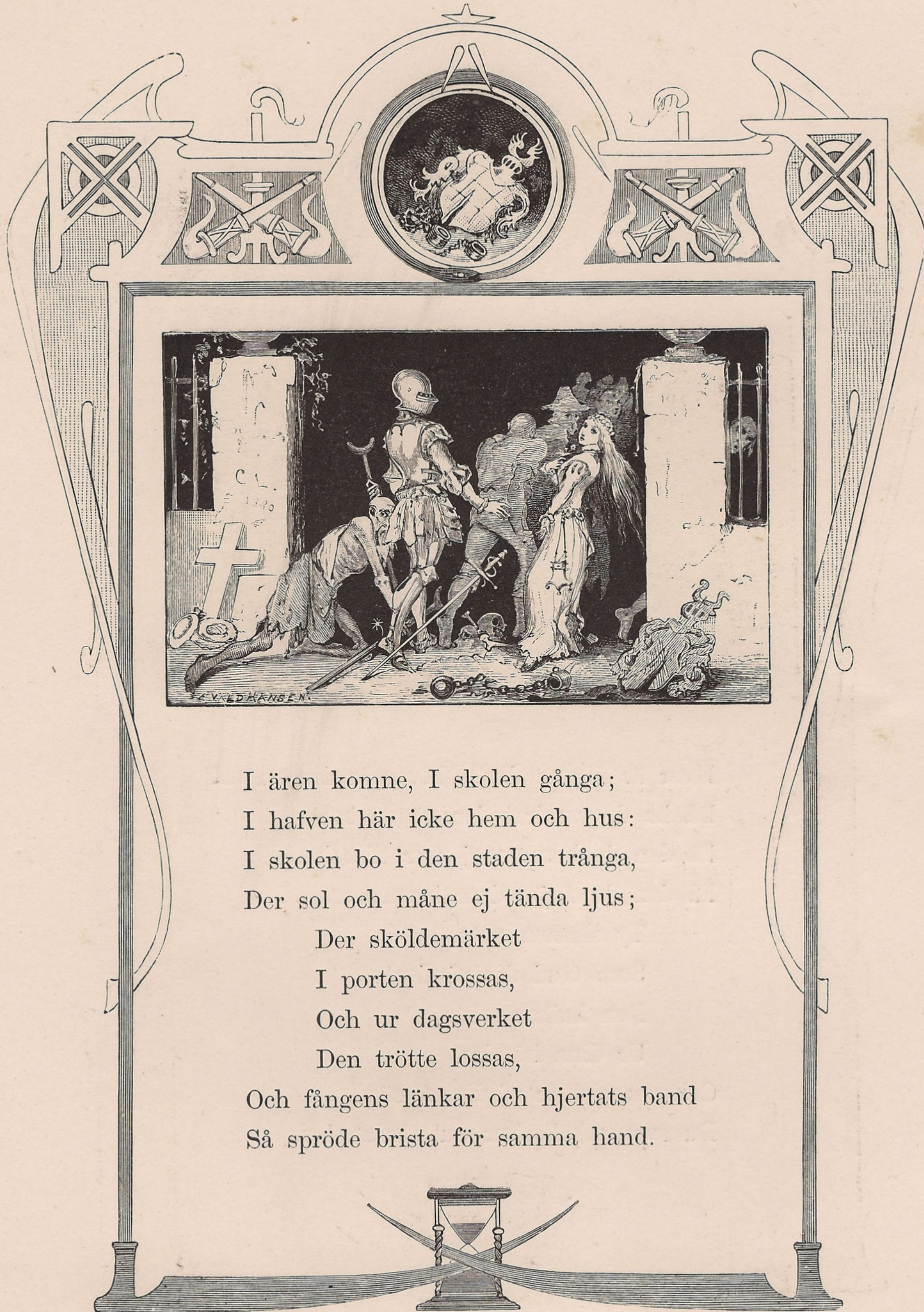

I låga jorden, på den de vandra,
På den de strida om rang och arf,
Jag blandar slägterna om hvarandra,
Jag lägger tiderna hvarf på hvarf.
    I djupa natten
    Ej följer prakten,
    Och icke skatten
    Och icke magten.
En gång de egas — en annan gång
De andras äro, som laga fång.
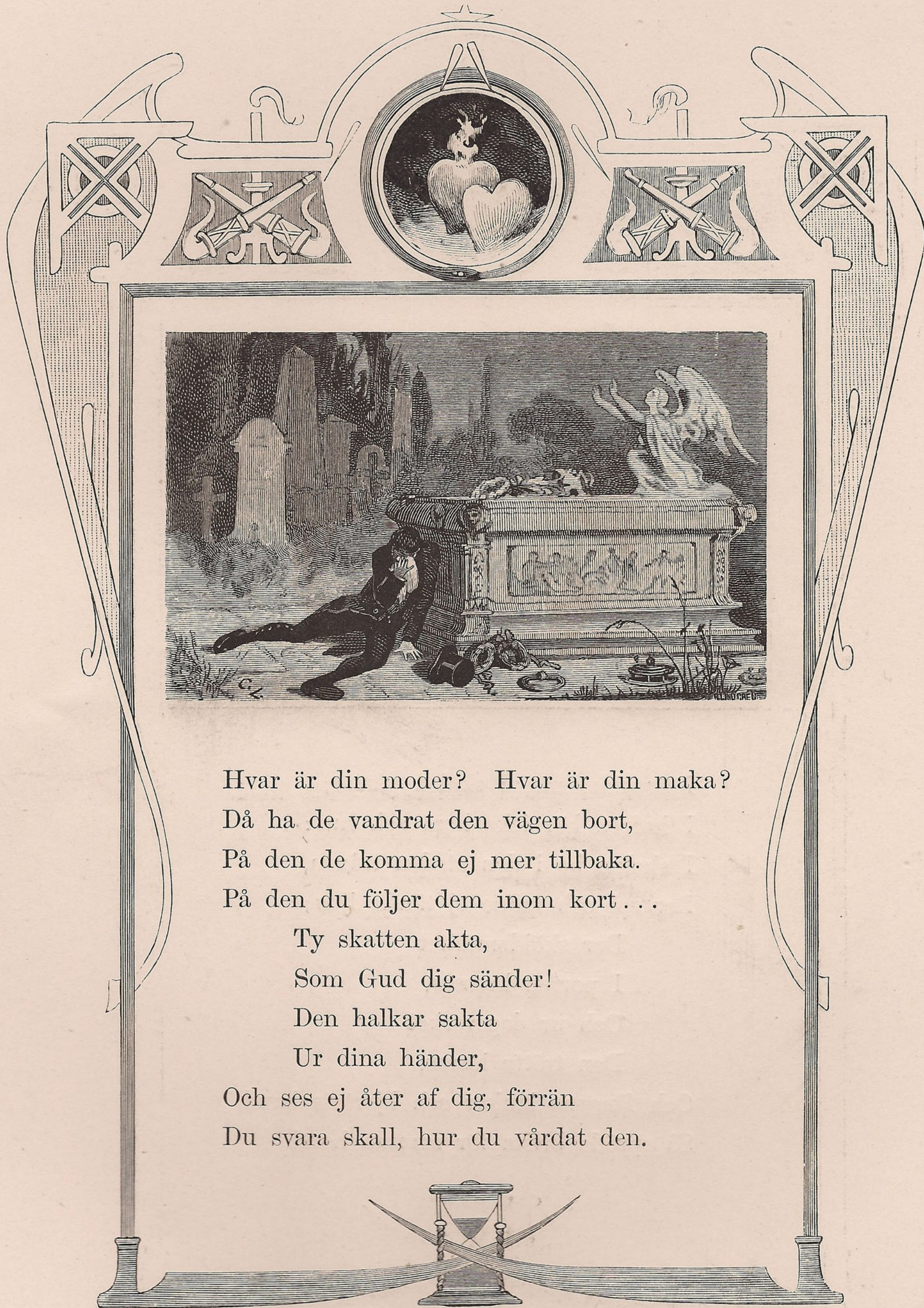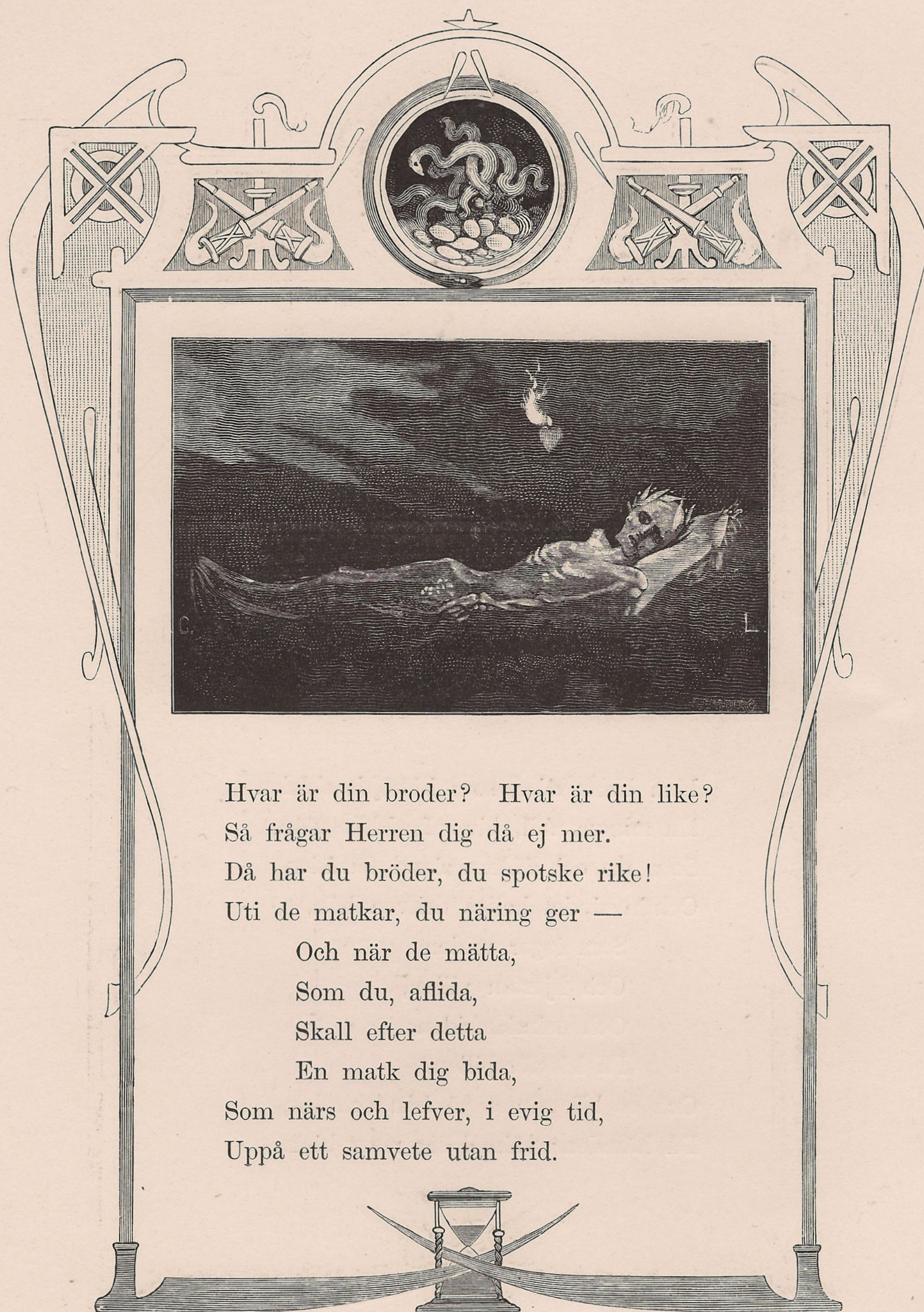

Ej ofvan jord är en borg belägen,
Som eder tryggar, I vandringsmän!
En egen egendom I ej egen,
Fast öppet fastebref lydt på den.
Se, diademen
Och sorgedoket,
Och purpurbrämen
Och arbetsoket
Sig nya hufvuden sluta kring,
Om nya halsar de slå sin ring!

I ären komne, I skolen gånga;
I hafven här icke hem och hus:
I skolen bo i den staden trånga,
Der sol och måne ej tända ljus;
Der sköldemärket
I porten krossas,
Och ur dagsverket
Den trötte lossas,
Och fångens länkar och hjertats band
Så spröde brista för samma hand.

Hvar är din moder? Hvar är din maka?
Då ha de vandrat den vägen bort,
På den de komma ej mer tillbaka.
På den du följer dem inom kort...
Ty skatten akta,
Som Gud dig sänder!
Den halkar sakta
Ur dina händer,
Och ses ej åter af dig, förrän
Du svara skall, hur du vårdat den.

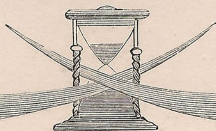
Hvar är din broder? Hvar är din like?
Så frågar Herren dig då ej mer.
Då har du bröder, du spotske rike!
Uti de matkar, du näring ger —
Och när de mätta,
Som du, aflida,
Skall efter detta
En matk dig bida,
Som närs och lefver, i evig tid,
Uppå ett samvete utan frid.

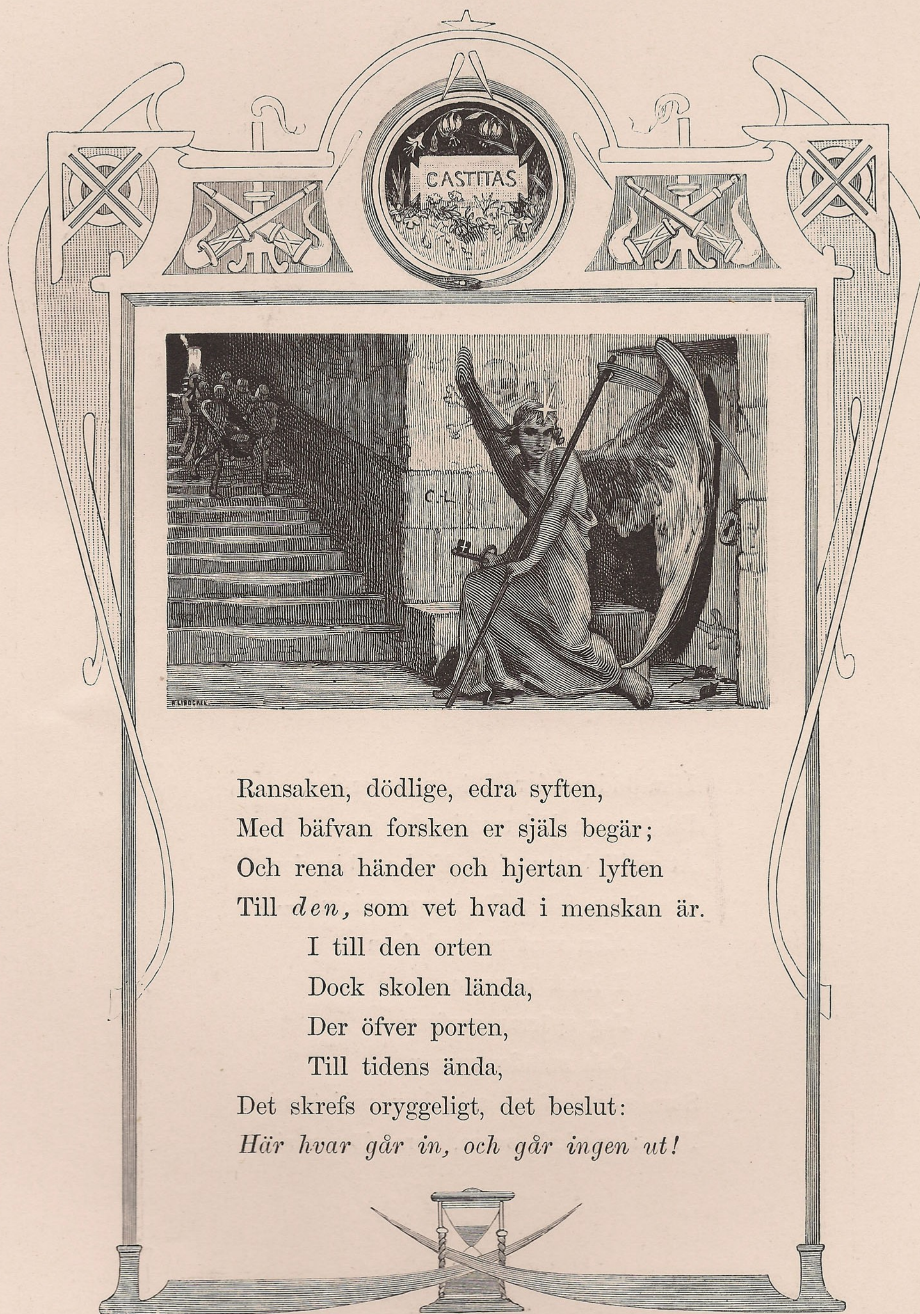

Han bidar eder, som liknöjdt skåden
En annans fall, blott I sjelfve stån,
Som tro och fädernesland förråden,
Och med det heliga drifven hån,
Som lagar vriden,
Och hjertan villen,
Och oskuldsfriden
På lek förspillen!
Och *ve* blir slutet på hån och lek,
Då hämdens vålnad sig reser blek.

Han bidar eder, I lögnens andar,
Då tungan låder vid eder gom.
Åt redligheten sitt gift hon blandar,
Och äran faller för hennes dom —
    Men mot min glafven
    I intet kunnen:
    Jag spärrar grafven
    Och smädemunnen,
Som nästa gång, se'n han målet mist,
För *den* skall svara, som dömer sist!
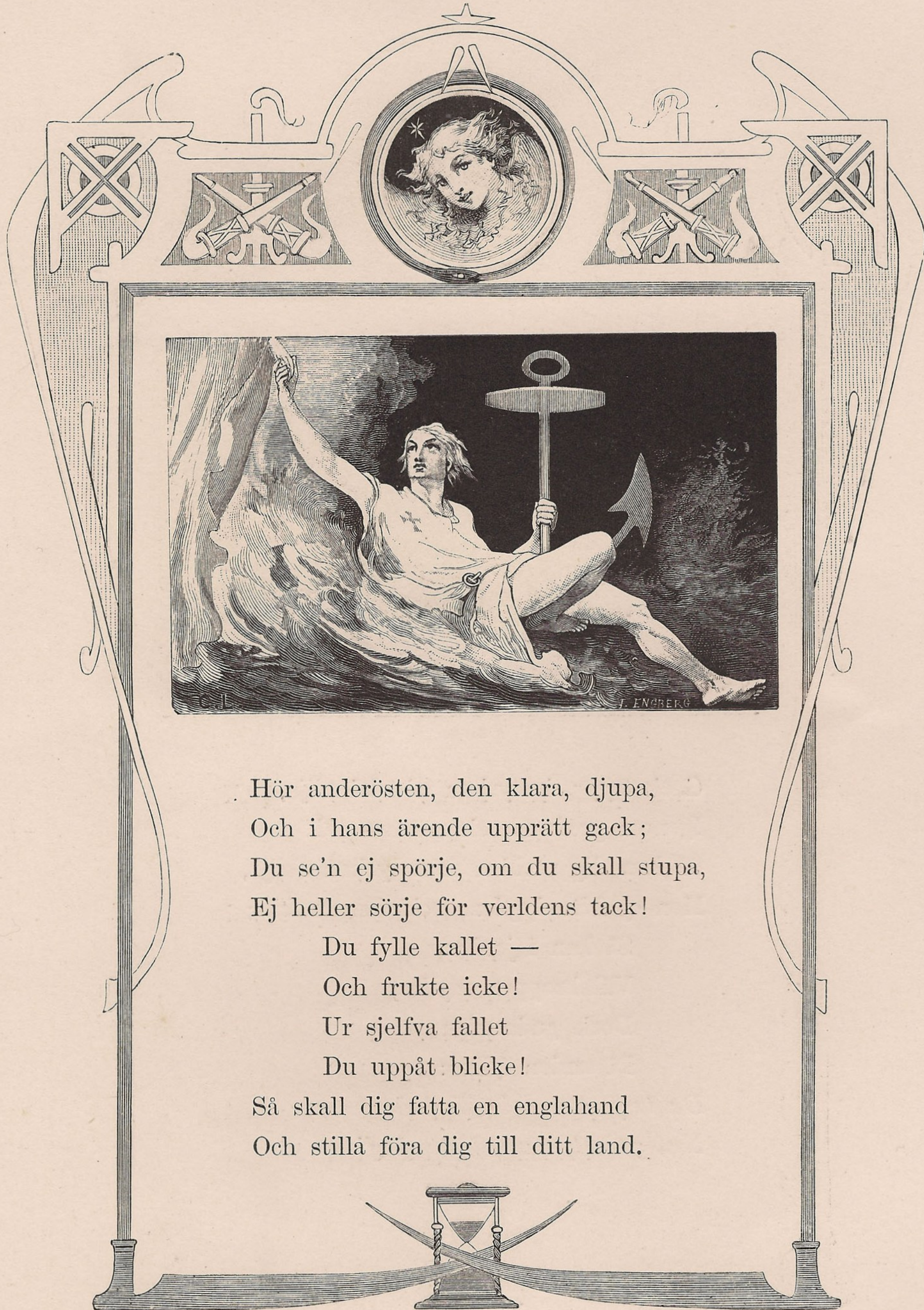

Ransaken, dödlige, edra syften,
Med bäfvan forsken er själs begär;
Och rena händer och hjertan lyften
Till *den,* som vet hvad i menskan är.
I till den orten
Dock skolen lända,
Der öfver porten,
Till tidens ända,
Det skrefs oryggeligt, det beslut:
Här hvar går in, och går ingen ut!
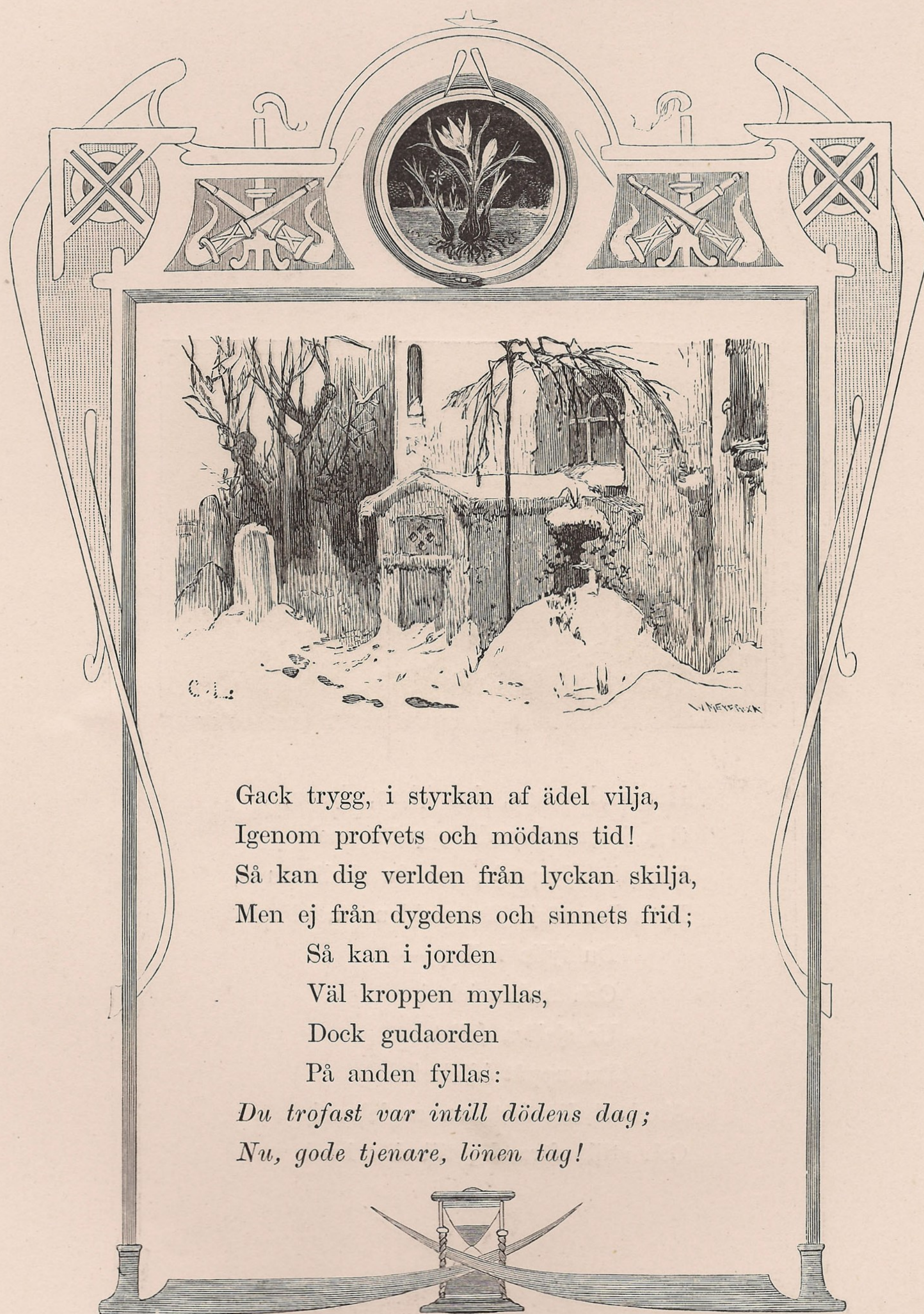

Er jorden slukar, med värf och planer,
Och lycker åter sin mun igen,
Om likt favoner, om likt orkaner,
I vederqvickt eller härjat den —
    Men ej af jorden
    Ert mått begären:
    Ty det I vorden
    Och det I ären,
Det verket, eder blef anbefaldt,
Den Ende känner, som känner allt.

Hvad Herren äskar, till dig han sade;
Han mätte ut, för ditt vandringslopp,
Hvad du, o menska, att bära hade,
Och hvad du hade att fylla opp.
Han kraft beskärde
Till hvad du borde,
Och vishet lärde,
Att rätt du gjorde,
Om blott du hörde i lydigt bröst
Den store, helige Andens röst.

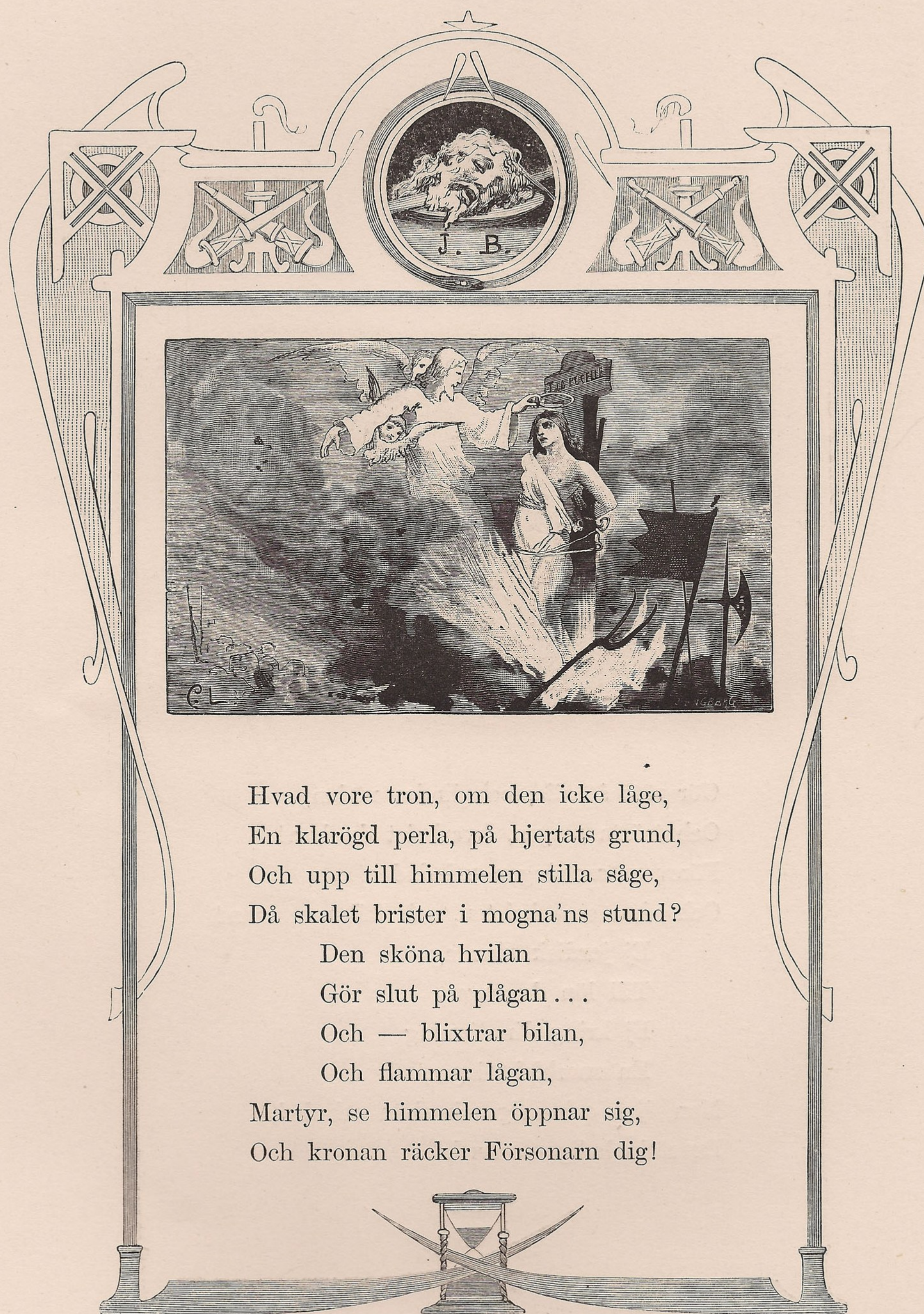
Hör anderösten, den klara, djupa,
Och i hans ärende upprätt gack;
Du se'n ej spörje, om du skall stupa,
Ej heller sörje för verldens tack!
Du fylle kallet —
Och frukte icke!
Ur sjelfva fallet
Du uppåt blicke!
Så skall dig fatta en englahand
Och stilla föra dig till ditt land.

Gack trygg, i styrkan af ädel vilja,
Igenom profvets och mödans tid!
Så kan dig verlden från lyckan skilja,
Men ej från dygdens och sinnets frid;
    Så kan i jorden
    Väl kroppen myllas,
    Dock gudaorden
    På anden fyllas:
Du trofast var intill dödens dag;
Nu, gode tjenare, lönen tag!
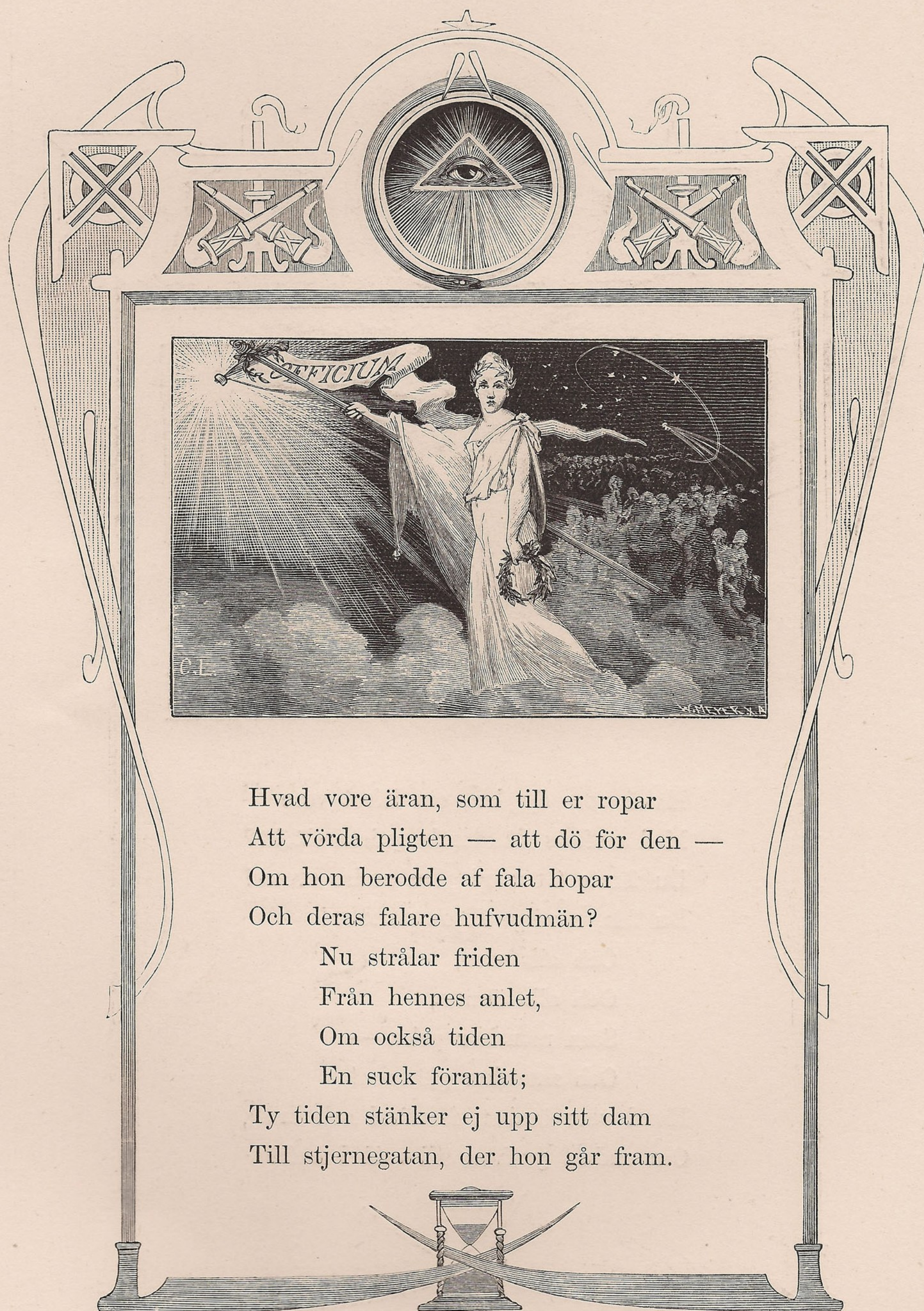

Gör rätt åt alla, och lindra nöden,
Och trösta sorgen, hvarhelst du kan!
Försvara sanningen uti döden,
Och vinn som kristen, och fall som man!
Ej jordisk vinning
Till lön du tager,
Ej kring din tinning
En snarblekt lager,
Men, ljus och evig och skön och hel,
De sälla heligas arfvedel.
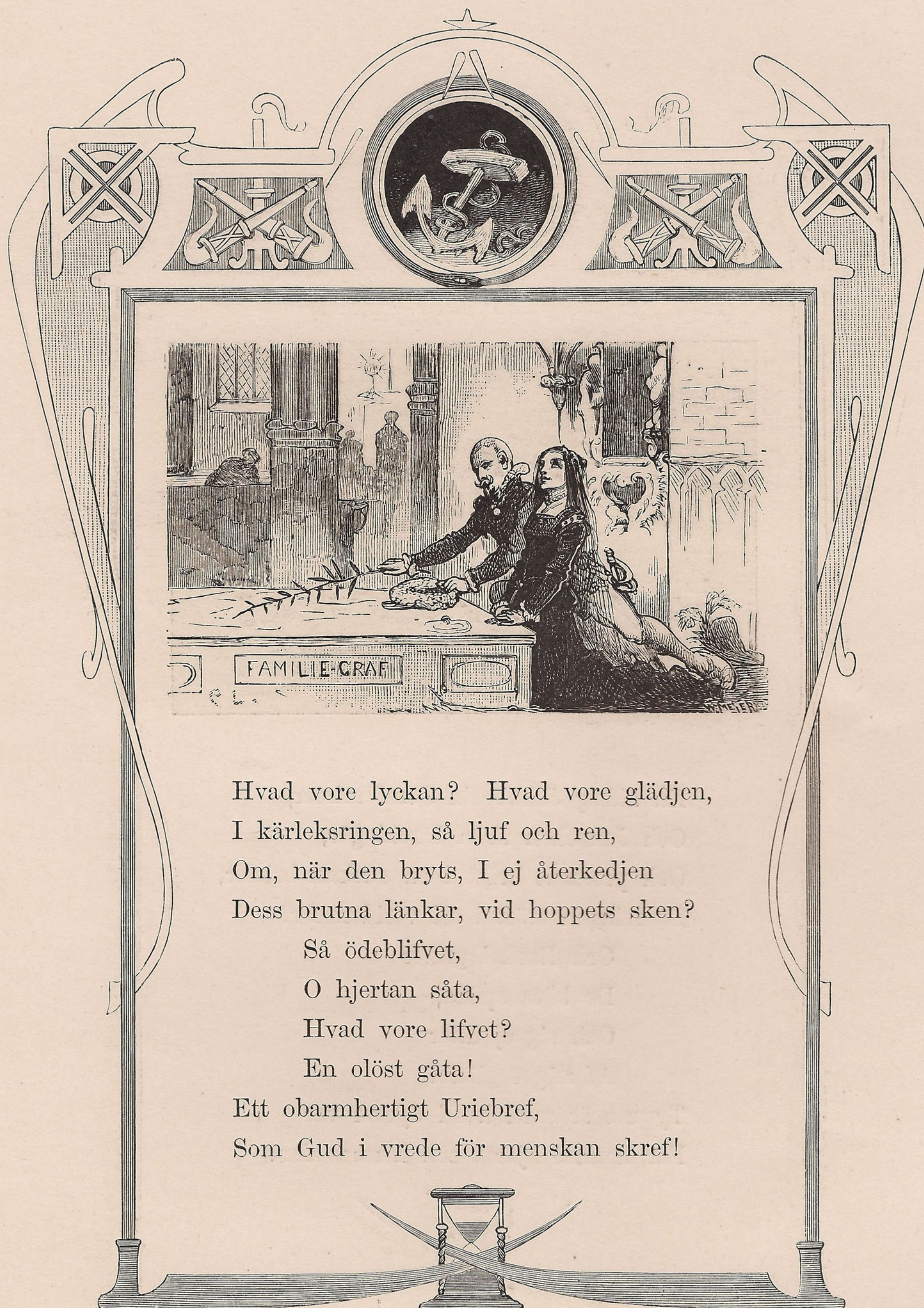

Hvad vore tron, om den icke låge,
En klarögd perla, på hjertats grund,
Och upp till himmelen stilla såge,
Då skalet brister i mogna'ns stund?
Den sköna hvilan
Gör slut på plågan...
Och — blixtrar bilan,
Och flammar lågan,
Martyr, se himmelen öppnar sig,
Och kronan räcker Försonarn dig!

Hvad vore dygden, om lifvet vore
Med stoftets flämtande gnista släckt?
Du förste Gustaf! Du andre store!
Du frie, modige Engelbrecht!
Och alla visa,
Och alla ömma,
Som menskor prisa —
Och menskor glömma!
Hvad vore ömhet, förstånd och kraft,
Om endast grafven till mål I haft?

Hvad vore äran, som till er ropar
Att vörda pligten — att dö för den —
Om hon berodde af fala hopar
Och deras falare hufvudmän?
Nu strålar friden
Från hennes anlet,
Om också tiden
En suck föranlät;
Ty tiden stänker ej upp sitt dam
Till stjernegatan, der hon går fram.

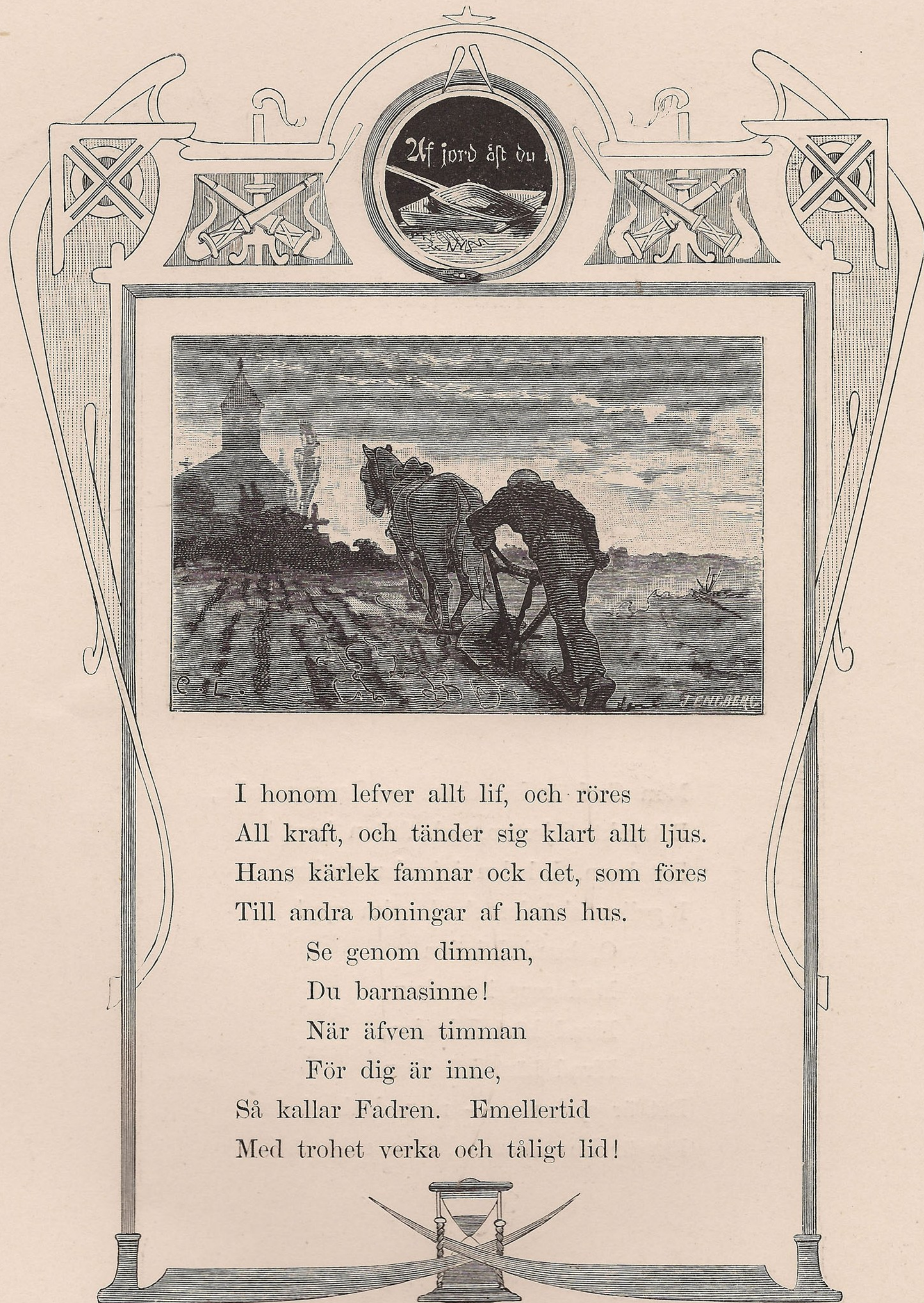
Hvad vore lyckan? Hvad vore glädjen,
I kärleksringen, så ljuf och ren,
Om, när den bryts, I ej återkedjen
Dess brutna länkar, vid hoppets sken?
Så ödeblifvet,
O hjertan såta,
Hvad vore lifvet?
En olöst gåta!
Ett obarmhertigt Uriebref,
Som Gud i vrede för menskan skref!

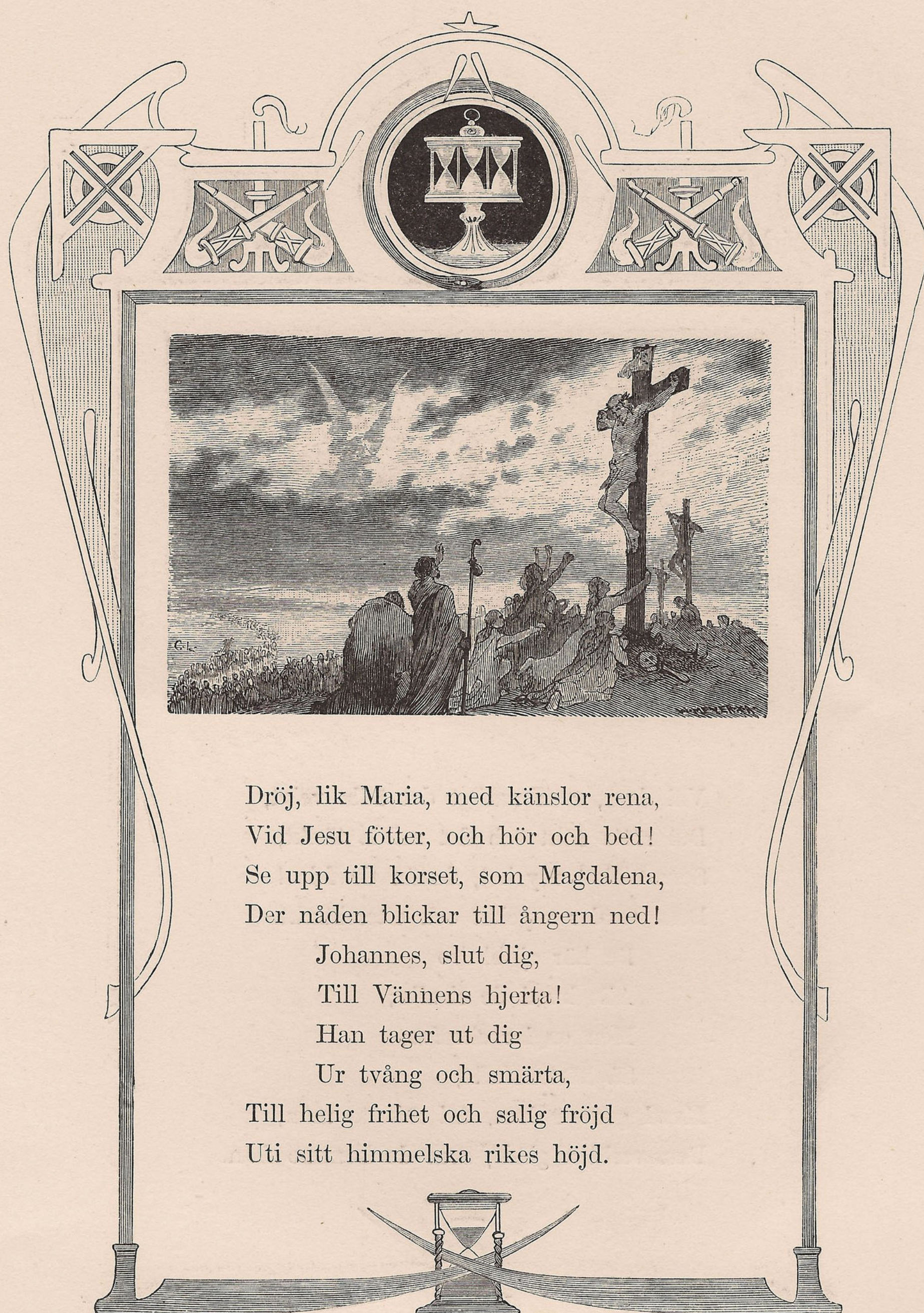
En åldrig Jakob sin Josef mister,
Och Jonathan ifrån David går,
Och pressadt bröst i en suckan brister,
Som ingen tröst i all verlden får!
Och Rachel gråter
De kära späda,
Och sig ej låter
Af något gläda!
Ty ute är med hvad dyrast var
För hennes hjerta och hennes dar:

Men Gud är kärleken. — Lugnen eder,
Betryckta hjertan, och fatten hopp!
Det korn, I laden i jorden neder,
I gyllne skördar skall spira opp!
O, hvad I laden
Med sorg i grafven,
Hvad kärt I haden,
Hvad kärt I hafven,
Det är ej borta — men dock ej der,
Det är hos *honom,* som evigt *är!*
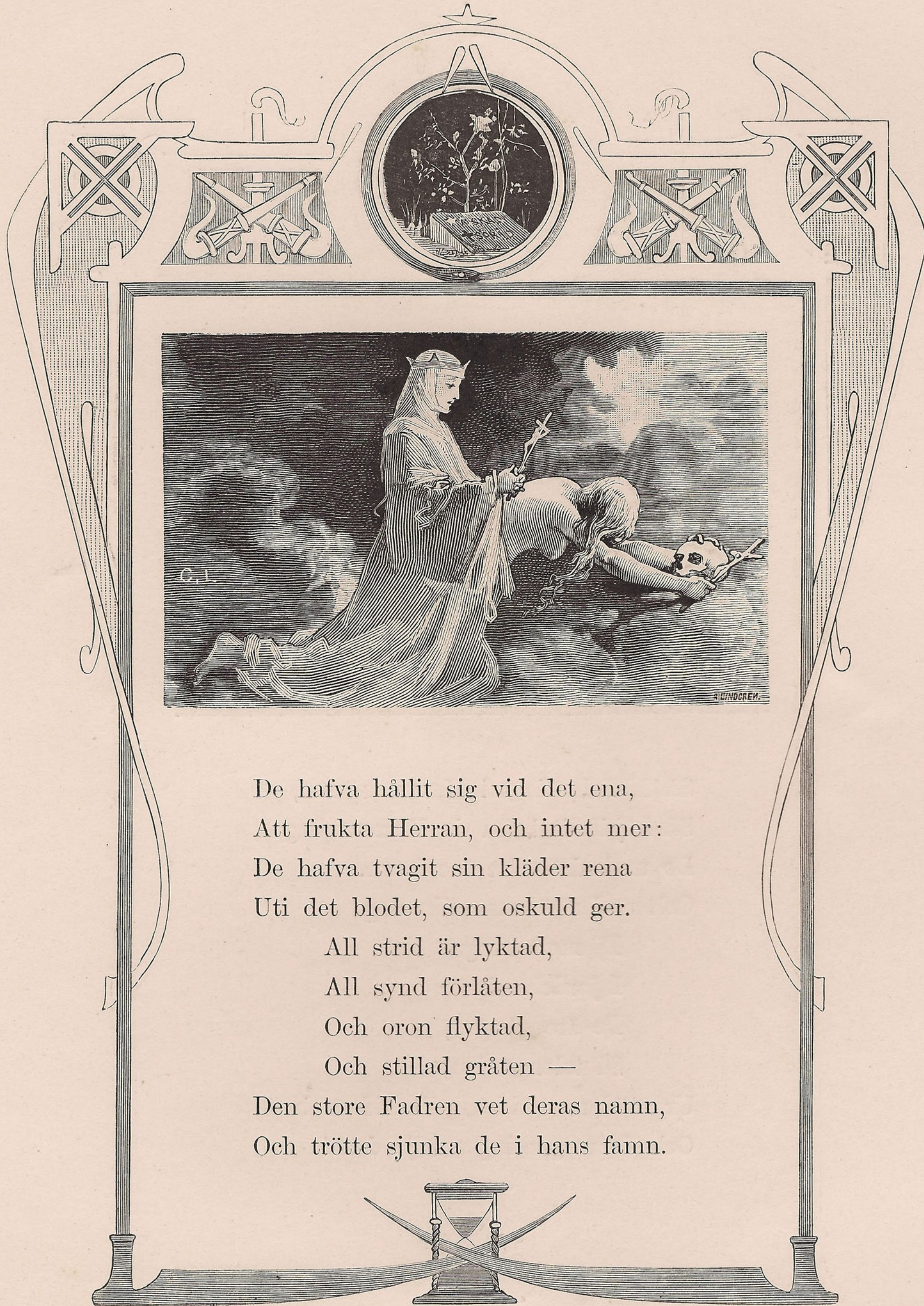

I honom lefver allt lif, och röres
All kraft, och tänder sig klart allt ljus.
Hans kärlek famnar ock det, som föres
Till andra boningar af hans hus.
Se genom dimman,
Du barnasinne!
När äfven timman
För dig är inne,
Så kallar Fadren. Emellertid
Med trohet verka och tåligt lid!

Dröj, lik Maria, med känslor rena,
Vid Jesu fötter, och hör och bed!
Se upp till korset, som Magdalena,
Der nåden blickar till ångern ned!
Johannes, slut dig,
Till Vännens hjerta!
Han tager ut dig
Ur tvång och smärta,
Till helig frihet och salig fröjd
Uti sitt himmelska rikes höjd.

Väl dem, som redligt det ädla velat,
Det rätta sökt och det milda tänkt,
Som älskat mycket, fastän de felat!
Dem varder mycket ock efterskänkt.
De här ej blefvo
Allt hvad de skulle;
Men englar skrefvo,
Så kärleksfulle,
Hvad genom dem, uti minsta mån,
Den verlden glädt, som de kommo från.

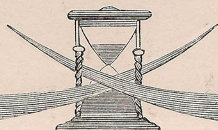
De hafva hållit sig vid det ena,
Att frukta Herran, och intet mer:
De hafva tvagit sin kläder rena
Uti det blodet, som oskuld ger.
All strid är lyktad,
All synd förlåten,
Och oron flyktad,
Och stillad gråten —
Den store Fadren vet deras namn,
Och trötte sjunka de i hans famn.

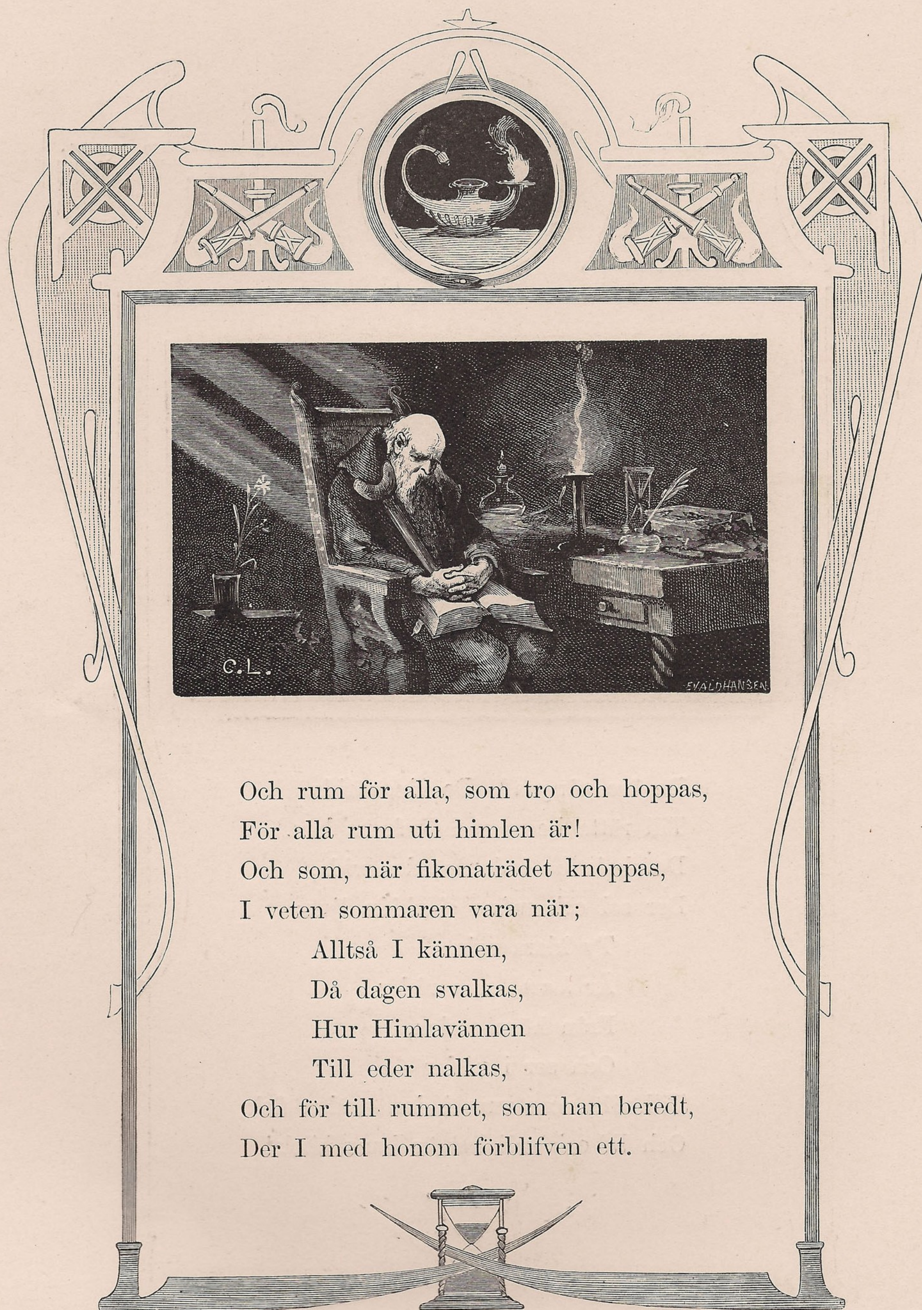

Så fridfullt de uti Herran somna,
Så fröjdfullt helsa de Herrans dag:
De ur bedröfvelse äro komna
Och undan ödenas alla slag.
Ej mera fångna
I jordebanden,
De äro gångna,
Så talar anden,
Ur mödans träldom till fridens hem,
Och deras gerningar följa dem!

De äro gångna! De gingo tida
Till rätta hemmet i Fadrens hus.
De skola bo i den staden vida,
Der sol och måne ej skifta ljus:
Ty klara solen
Är *han*, som råder
Från höga stolen,
Och ser i nåder
Till allt, som rum i den staden fick,
Och lif och salighet är hans blick!

Och rum för alla, som tro och hoppas,
För alla rum uti himlen är!
Och som, när fikonaträdet knoppas,
I veten sommaren vara när;
　　Alltså I kännen,
　　Då dagen svalkas,
　　Hur Himlavännen
　　Till eder nalkas,
Och för till rummet, som han beredt,
Der I med honom förblifven ett.

Då dagen svalkas och skuggan breder
Kring edra dalar och berg sitt flor,
Så kommer han och förlossar eder,
Hvars magt är såsom hans kärlek stor.
De ögon trötta,
En stund de somna . . .
De verktyg nötta,
En stund de domna . . .
En annan stund till ett annat lopp
I edra hufvuden lyften opp!

Och ny är himlen, och ny är jorden,
Och ny är himlens och jordens son,
Och saknar icke, odödlig vorden,
Det trånga hemmet, han kom ifrån.
Det har försvunnit,
Det är förvandladt —
Men tro, som vunnit,
Men dygd, som handlat!
I hafven lotten åt er beredd,
Af låga sinnen ej hörd och sedd.

Då äro torkade alla tårar,
Då äro helade alla sår . . .
Ej mer, på trafvar af lik och bårar,
Med fackla nedvänd och släckt, jag står.
Jag facklan vänder —
Och i detsamma
Den återtänder
Vid lifvets flamma,
Och blandar, evig seraf, min ton
I eder lofsång vid ljusets tron!

STOCKHOLM
TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1880

